

SLOVENSKI NAROD

Izbija vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petiti vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati petiti vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni javek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-, Rokopisati se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 28. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 162.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

VEDNO VEČJI ODPOR PROTI AVSTRIJSKEMU KLEROFASHIZMU

Nasilja klerogardistov izzivajo večji odpor kakor pa teror hitlerjevcev — Atentati se množe — Gospodarski položaj vedno bolj obupen

Dunaj, 30. junija. r. Dočim so narodni socialisti po sestanku Hitlerja in Mussolinija v Benetkah ustavili svojo teroristično akcijo v Avstriji, se je zgodilo baš nasprotno. Zadnje dni so jo ojačili. Bombe in peklenjski stroji pokajo na vseh straneh, tako da si nihče več ne upa potovati. Kljub temu, da so zastražene vse železniške proge, se ponavljajo dan za dnem atentati. Dunajski listi so polni uradnih komunikacij, ki skušajo omiliti in deloma prikriti velike škodo, ki jo povzročajo bombe in peklenjski stroji. Vse javne naprave so v nevarnosti, da nekega dne zlete v zrak. Kljub najradikalnejšemu »čiščenju« osobija imajo hitlerjevci in njim sorodni elementi še vedno svoje ljudi na zaupnih mestih in so dobro informirani o vseh ukrepih režima.

V teku večrajšnega praznika je bilo po vsej Avstriji izvršenih nič manj kakor 96 atentatov večjega obsega. Po večini gre za atentate na železniške proge, telefonske naprave in električne centrale. Na mnogih krajih je promet ukinjen, ker so poglajni progi v zrak. Tako je neporabna proga pri

Feldkirchenu, kjer so na dveh mestih porušili mostove in spodnji ustroj. Cela vrsta atentatov na železniško progo je bila izvršena med Bruckom in Semmeringom. Tudi na Koroškem in Tirolskem je bilo izvršenih več sličnih atentatov.

Poleg tega je bilo zabeleženih mnogo demonstrativnih atentatov na voditelje Heimwehra in druge pobornike sedanjega režima. Oblasti so v hudi zadržki, ker vsi varnostni ukrepi nič ne zaležejo. Dogodki v Gradcu, kjer je prišlo do odkritega upora vojaštva in do spopada s heimwehrovci, pa so tudi pokazali, da so simpatije javnosti vedno bolj na strani hitlerjevcev, kljub temu da nihče ne odobrava njihovih nasilnih metod. Najbolj se je osvožil Dollfussov režim s svojimi klerogardisti, ki neprestano izzivajo spopade in denuncirajo ter preganjajo nedolžne ljudi. Ovaduštvo se je razpelo huje, kakor ob začetku svetovne vojne. Ker klerogardisti za svoja dejanja niso nikomur odgovorni, si dovoljujejo tudi razne druge stvari, ki nimajo nič skupnega z varnostno službo. Izsiljevanje nagrad, denarnih prispevkov in piščice se smatra za dovoljeno stvar. Kdor se

upira, se podaja v nevarnost, da ga ovadijo kot nasprotnika režima.

Posledice teh razmer se vedno huje kažejo v nazadovanju tujskega prometa. Kancelar dr. Dollfuss je včeraj na nekem zborovanju javno priznal, da je postal v tem pogledu položaj naravnost katastrofalen. Najbolj sta prizadeti Tirolska in Solnograška, kamor si nihče več ne upa potovati. Da bi vsaj deloma nadomestili izgubo, je vlada sklenila poslati v te kraje na letovanje 50.000 otrok na državne stroške. Seveda pa to ne more nadomestiti bogatih dohodkov, ki so jih imeli poprej od tujskega prometa. Slabšanje gospodarskega položaja izziva vedno večji odpor širokih slojev. O popularnosti, ki jo je v začetku uživljal Dollfuss, že davno ni več govora. Danes prihaja med ljudstvo samo še v senci bajnetov in spremstvu duhovščine, ki si na vse načine prizadeva, vplivati pomirjevalno in zagovarjati klerofašistični režim. Dollfussu celo v njegovi ožji okolici zamerjajo, da se vse preveč laže v družbi visokega klera, kar vzbuja vtis, da je Dollfuss le izvršilni organ cerkvenih krogov.

Vedno bolj napet položaj v Nemčiji

Nemška veleindustrija se je začela puntati — Hitler se pogaja s Kruppom — Gospodarske težave naraščajo

Essen, 30. junija. r. Državni kancelar Hitler je včeraj posetil Kruppove tvornice v Essenu, kjer ga je sprejel Krupp. Obisku pripisujejo velik pomen, ker trdijo v političnih krogih glede na Papenove izjave v Marburgu, da velik del veleindustrije, med njimi tudi Krupp, podpira Papena.

Berlin, 30. junija. r. Obisk državnega kancelarja Hitlerja v Essenu je v zvezi z odporom teške industrije proti socialistični smeri, ki se pojavlja v narodni socialistični stranki. Krupp je v imenu veleindustrije izročil Hitlerju v posebni spomenici razne nasvete. Predvsem se velika industrija ne strinja s prelevičarsko smerjo dr. Göbbelsa in voditelja nemške delavske fronte dr. Leya, češ da je škodljiva za podjetnike in delavce.

Berlin, 30. junija. 3. Hitlerjev namestnik Rudolf Hösch je imel na nekem strankinem zborovanju v Berlinu govor, v katerem je med drugim dejal: V zadnjem času se širijo tendenciozne vesti o težkem položaju v Nemčiji. Vedno več se govori o sovražnem razpoloženju napram nam z bojkotom.

Bojkot nam je dosedaj že mnogo škodil, toda mi bomo vzdržali in ne bomo niti najmanj popustili. Nemška vlada ni navdušena za avtarkijo, toda če jo bodo v bojkotom prisilili, se bomo popolnoma izolirali od njih. Če bo treba, se bo Nemčija do konca upirala vsemu svetu. Nikoli namreč ne bo dovolila, da bi jo kdo z bojkotom ali kako drugače prisilil do sprememb v njeni notranji politiki in primoral Hitlerja in njegovo vlado do neke kapitulacije.

Berlin, 30. junija. AA. Devizna centrala je znižala maksimalni znesek tujih deviz, ki jih smejo izseljenci nesti iz države, od 10.000 na 2000 mark. Ta odredba pa ne velja za izseljence v Palestino. Zanje ostanejo tudi poslej v veljavi dosedanje določbe v zvezi z dogovorom o podpiranju nemškega izvoza v Palestino.

Berlin, 30. junija. g. Kakor sporočajo z informirane strani, je včeraj popoldne prispela v Berlin nota Zedinjenih držav glede transfernega vprašanja. Nota je baje sestavljena v zelo ostrem tonu ter razpravlja ne samo o gospodarskih, temveč tudi o političnih vprašanjih.

Nova zračna zveza

Ljubljana, 30. junija. V smislu dogovora z vrhovno nadzorstveno instanco nad civilno aviacijo bo v ponedeljek 2. julija otvoren redni zračni promet med Ljubljano in Celovcem.

Naše letalo »Spartan«, ki vzdržuje redno zračno zvezo med Ljubljano, Sušakom, Zagrebom in obratno, bo tega dne prvič nadaljevalo svojo pot preko Karavank in s tem za dobre pol ure omogočilo preleteti najprej del naše Gorenjske, občudovati lepoto Karavank in krasoto potovanja po zraku. Na tej progi bo dosedanje potovanje z vlakom, ki traja 5 in pol ure, skrajšano na 30 minut. Vozni red: odhod iz Ljubljane v Celovec 12.20, prihod v Celovec 12.50, odhod iz Celovca v Ljubljano 13.50, prihod v Ljubljano 14.20, odhod iz Ljubljane na Sušak 14.35, prihod na Sušak 15.10.

Ostali red letenja ostane neizpremenjen! Potujoče občinstvo opozarjamo, da je treba karte za Sušak rezervirati najmanj teden dni naprej, ker je radi priključka Celovca na Sušak nevarnost, da bodo stalno vsa mesta zasedena. Statistika potnikov, prtljage in pošte za mesec juni (V oklejanju naznačene številke pomenijo frekvenco za mesec maj v istem času): iz Ljubljane v Zagreb je potovalo 39 (43), iz Ljubljane na Sušak je potovalo 126 (68), iz Zagreba v Ljubljano je dopotovalo 53 (43), iz Sušaka v Ljubljano je dopotovalo 100 (55). Prtljage smo prenesli 2554 kg. Pošte smo prenesli 5036 kg.

Javnost tudi obveščamo, da je z otvoritvijo proge Ljubljana—Celovec ustvarjena najkrajša direktna poštna zveza z Dunajem, pa želimo, da bi se te ugodnosti v čim večji meri posluževali.

Vidov dan na Viču

Vič, 30. junija. Letošnji Vidov dan se je proslavil na Viču izredno svečano, kakor prej še nobeno leto. Že na predvečer narodnega praznika so zaplapolale raz hiš državne trobojnice, tako, da je ni bilo skoro hiše, kjer bi ne vihrala državna trobojnica, simbol našega narodnega in državnega edinstva. Na Vidov dan jutraj ob 8. je bila v župni cerkvi zahvalna služba božja, katere so se udeležili poleg mladine meščanske in narodne šole tudi predstavniki občine s predsednikom g. Petrovičem, več občinskih svetnikov, zastopniki Sokola, gasilske čete, Narodne odbrane, DJO, varnostne straže, društva »Meščanska šola« ter številno občinstvo. Službi božji je sledila zahvalna molitev za kralja, nakar sta bili zapeti državna himna in zahvalna pesem.

Po službi božji sta bili šolski proslavi Vidovega dne, in sicer meščanske šole na vrti narodne šole, dočim je bila proslava narodne šole v šolski telovadnici Obel slavnosti so se udeležili zastopniki občine in korporacij ter starši in prijatelji naše mladine. Izredno lepa je bila proslava meščanske šole, ki jo je otvoril s pozdravom vsem navzočim ravnatelj g. Fakin, nakar je učenka Mimi Petercova v lepem in zanosnem govoru orisala potek kosovske bitke in njen pomen za naše osvobodjenje. V imenu učenec in učenk, ki zapuste letos zavod, se je v toplih besedah zahvalila učiteljskemu zboru učenka Papeževa, kar je napravilo vseh prisotnih zelo globok vtis. Mladinski pevski zbor pod vodstvom nastavnika gosp. Kerca je zapel nekaj narodnih in umetnih pesmi, med splošnim odobravanjem navzočih. Zelo je ugajala tudi deklamacija Ganglove »Celekula«, nakar je šestorica deklic prav dovršeno in skladno izvedla rajalne vaje s spremljevanjem petja po znanih pesmicah »Zabec«. Sledilo so še tri pesmice mladinskega pevskega zbora, nakar je bila s petjem državnih himne zaključena le-

pa slovesnosti. Tudi narodna šola je častno proslavila Vidov dan a prav peštrim spodom ob obilni udeležbi predstavnikov občine in korporacij ter prijateljev mladine. Po obeh slavnostih je bila razdelitev spribeval in zaključek šolskega leta. Zelo lepo je proslavil Vidov dan tudi viški Sokol, ki je uprizoril včeraj v dvorani sokolskega doma »Kosovsko tragedijo«, ki jo je izvajala sokolska deca. Obisk je bil prav številen, uspeh prava dober. Letošnji Vidov dan je znova pokazal, da je visoko občinstvo jugoslovensko in ve ceniti žrtve, ki so padle za našo svobodo.

Dekle se je izpremenilo v fanta

Na svetu je vse mogoče. V časopisih dnevno beremo o »katerih marsikdo zmaje z glavo, češ, no, to je pa spet poštena novinarska raca, saj kaj takega ni mogoče. Prav tako neverjetna, a vendar resnična je vest, ki jo v naslednjem prinášamo.

V ljubljanski bolnici se je nedavno zdravila 6-letna Milena Kerin iz Slinovce pri Kostanjevici, srez Krško, Mileno, ki je nezakonska hči Marije Kerinove, stanujoče v Zagrebu, je v Kostanjevici pregledal tamošnji banovinski zdravnik dr. Ivanšević in je ugotovil, da v njeni notranjosti ni vse v redu. Odredil je njen prevoz v Ljubljansko bolnico. Po kratkem zdravljenju v Ljubljani so Mileno poslali domov, odkoder je zdaj nanadoma prišla vest, da se je deklica spremenila v fanta.

Je to vsekakor nenavaden pojav, ki je v zdravniških, kakor tudi v drugih krogih zbudil splošno pozornost. Banska uprava je dala sreskemu načelniku v Krškem nalogo, naj ji o tem natančno poroča. Tozadevne ugotovitve in preiskava še ni končana.

Italijanske misije v Parizu

Pariz, 30. junija. k. V Parizu se mudi italijanski državni podtajnik v letalskem ministrstvu general Valle v družbi dveh generalov in nekoga letalskega majorja. Včeraj je posetil letalski center v Villa Coublay. General Valle je izročil francoskemu letalskemu ministru visoko italijansko odklovanje.

Razen te manifestacije italijansko-francoskega zblizanja, je zbudilo v tukajšnji javnosti mnogo pozornosti tudi predavanje, ki ga je imel na Sorbonni na pobudo organizacije za duhovno sodelovanje italijanski znanstvenik Francesco Poppola o mednarodni varnosti ter italijanskem stališču glede na ta problem. V predavanju je poudaril, da se Italija zavzema predvsem za razorožitev, vendar pa je priznal potrebo, da se ustvari za ohranitev miru sistem kolektivne varnosti. Miru ni mogoče odpraviti na ta način, da se priznajo sredstva, ki so za to potrebna, marveč je potrebno eliminirati vzroke sporov.

Angleški vojni minister v Parizu

Pariz, 30. junija. r. Včeraj je prispel v Pariz angleški vojni minister lord Hails-ham v spremstvu šefa angleškega generalnega štaba in 41 višjih štabnih oficirjev.

Inozemsko potovanje Tataresca

Bukarešta, 30. junija. g. Ministrski predsednik Tataresca bo, kakor se doznava iz političnih krogov, po svojem potovanju na zapadu, posetil tudi Ankaro. Njegovo potovanje v inozemstvu bo trajalo 20 dni.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih. Pariz 20.2875, London 15.51, New York 307.50, Bruselj 71.8750, Milan 26.25, Madrid 42.05, Amsterdam 208.75, Berlin 121.20, Dunaj 57.70, Praga 12.76, Varšava 58.10, Bukarešta 3.05.

Italijanska demarša v Tirani

Italija zahteva takojšnja pogajanja za obnovo prejšnjega razmerja med Albanijo in Italijo

Pariz, 30. junija. AA. Iz Tirane poročajo, da je pet vojnih enot prve italijanske eskadre, ki je priplula 24. t. m. v albanske vode, še zmeraj vsidranih v draskem pristanišču.

Italijanski poslanik v Tirani Koch je včeraj popoldne obiskal albanskega zunanjega ministra in zahteval, da albanska vlada takoj začne pogajanja o izplačilu obresti posojil, ki jih je Italija dala Albaniji (brez obresti), in pogajanja o ukinitvi italijanskih šolah v Albaniji, o trgovinski izmenjavi blaga in drugih vprašanjih, ki so med Italijo in Albanijo še nerешena.

Albanska vlada je na to demaršo italijanskega poslanika odgovorila, da je vedno pripravljena začeti prijateljske razgovore z italijansko vlado, vendar pa misli, da bi bilo bolje, če bi se ti razgovori vršili v času, ko se duhovno pomirilo. Vzlic pritiskanju italijanskega poslanika, da albanska vlada ustreže njegovim zahtevam, vztraja albanska

vlada pri svojem stališču in odklanja razgovore ob asistenci kanonov.

Po drugi strani pa poroča rimski dopisnik pariškega »Matina«, da je italijanska vlada šele včeraj objavila uradno poročilo, da se je prva italijanska eskadra pod poveljstvom admirala Cantuja nahajala 24. in 25. t. m. v Draču in da bo italijanska križarka »Fiurme« in več italijanskih torpednih rušilcev ostalo še nekaj dni v albanskih vodah. Rimski dopisnik »Matina« pravi v zvezi s tem, da je italijanska javnost še zmerom prepričana, da je treba videti v zasidranju prve italijanske eskadre v albanskih vodah pomorsko demonstracijo, ki je posledica nedavno nastalega nesoglasja med Italijo in Albanijo. Znano je, zaključuje »Matinov« dopisnik svoje informacije, da je Albanija v zadnjem času znatno znižala svojo vojsko in da je v njej obdržala od 200 italijanskih častnikov instruktorjev samo še 16.

Novi ljubljanski občani

Ljubljana, 30. junija.

V zadnji javni seji ljubljanskega občinskega sveta so bili na podlagi desetletnega stalnega in nepretrganega bivanja v Ljubljani in ker ni bilo zakonitih zadržkov v smislu tozadnjih določil domovinskega zakona z dn. 5. decembra 186. drž. zak. št. 222. — sprejeti v ljubljansko domovinsko zvezo: Dolence Ivana roj. Perme, zasebnica; Dular Antonija, šiviljska pomočnica; Fischer Jera roj. Grill, kuharica; Fleischmann Ernestina, Josipina, Marija, pletilja; Florjančič Marijana, zasebnica; Gošič Pavel, služitelj Narodne banke v Ljubljani in posestnik; Germovšek Marija, služkinja; Hreščak Frančiška, zasebnica; Hreščak Josip, delavec; Jazbinšek Jera, postrežnica; Klemenc Franc, orožniški narednik v pok. in posestnik; Kocutar Ana, trgovka e čevlji in posestnica; Kolar Avgust, delavec; Koren Ivan, delavec mestnega cest. nadzorstva; Košir Ivan, zidarski pomočnik; Kovac Marija roj. Plantarič, zasebnica; Križman Franc, trgovski sluga; Krulje Pavel, posestnik in knjigovoz; Kumše N-za, zasebnica; Kveder Marija, gostilničarka; Lobe Marija, šivilja po hišah; Ocvirk Amalija, kuharica; Okoren Alojzij, služitelj - dnevnika glavne carinarnice; Orhini Jernej, delavec mestnega cestnega nadzorstva in posestnik; Ostanek Anton, pisarniški sluga bivše jž. železnice v pok. in posestnik; Pajer Stanislav, avtomobilski pom. in hišnik; Pečnik Antonija roj. Šarlah, služkinja Narodne tiskarne; Perman Franc, šofer in mehanik; Pešotnik Ivan, lastnik tvrdke Jugopražarne, d. z. o. z. in posestnik; Petrič Rafael, referent OUZD; Pregelj Herman, arhiv. uradnik Kred. zavoda za trg. in industrijo; Peršin Mihael, posestnik; Ribar Jakob, delavec; Rižnar Rozalija, sobarica; Simič Alojzij, Franc, zasebni sluga; Sirk Franc, prevoznik; dr. Slokar Ivan, Jakob, generalni ravnatelj »Zadružne gospodarske banke«; Stritih Frančiška, bivša trgovka; Sinkovec Anton, delavec; Slibar Anton, ključavničar drž. žel.; Trčka Josipa zak. naslednik; Tršan Franc, mesarski pomočnik; Urh Marija, zvanica-dnevničarka drav. fin. dir. v Ljubljani; Weiss Karol, namestnik obratov. piv. »Union« v Ljubljani; Vindišar Katarina, kuharica; Vodnik Franc, delavec; Zaletelj Marija, postrežnica; Zibert Ivan, delavec mestnega cestnega nadzorstva; Zum Olga roj. Juh, vdova finančnega svetnika.

Ker pa ni bilo zakonitih pogojev, je bil sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo odklonjen 14. prosilcem.

Političen atentat v Franciji

Canne, 30. junija. d. V Antibesu je bil včeraj izvršen političen atentat. Neki Evgen Pechi je streljal na predsednika radikalne socialistične stranke v Antibesu Evgena Villarda ter njegovega namestnika Evgena Bourgoisa. Villard je obležal mrtev, dočim je bil Bourgeois hudo ranjen.

Ruski poslanik v Ankari

Moskva, 30. junija. g. Karahan je bil imenovan za poslanika v Ankari.

Komunistični izgredi v Franciji

Pariz, 30. jun. AA. Iz Nice poročajo, da je tam prišlo do resnih izgredov, ki so jih izzvali komunisti, ko so hoteli razgnati zborovanje članov nacionalističnega društva »Action Française«. Ker jim je to policija onemogočila, so se komunisti zbrali v povorko in med petjem internacionalne vzklikali zoper obstoječi sistem in defilirali po glavnih ulicah. Potem so komunisti hoteli razbiti izložbe trgovin in jih oplentiti. Pri tem je prišlo med demonstranti in organi oblasti do ogorčenega spopada. Na obeh straneh so več oseb ranili, med njimi dva stražnika nevarno. Policija je aretirala več ko 50 oseb.

Tudi v Arrasu je prišlo do izgredov. Spopadli so se pristaji tako imenovane »skupne fronte« s člani »francoske solidarnosti«. Več oseb je lažje ranjenih. Morala je intervenirati mobilna garda, ki je brez truda napravila red. Mnogo demonstrantov je aretiranih.

Rekordna žetev v Španiji

Madrid, 30. junija. r. Po poročilu kmetijskega ministrstva je bila izvršena oca letošnje španske žetve, ki bo znašala okrog 475 milijonov metrskih stovov. V dobi po vojni bo ta žetev skodel rekordna. Le 1. 1932 so v Španiji pridelali 50 milijonov kubičnih stovov žita.

Kralj Karol med narodom

Bukarešta, 30. junija. AA. Kralj Karol je popoldne potoval skozi Turn Severin. Prebivalstvo in zastopniki oblasti so mu privedli navdušen sprejem. Vladar je odšel v sosednji vas, kjer je prisostvoval velikim svečanostim v zvezi z revijo narodnih noš. Med vožnjo so kralju na vseh postajah prirejali navdušene manifestacije. Kmetje so na mnogih krajih postavili slavo-loke iz zelenja.

Velike poplave na Bolgarskem

Sofija, 30. junija. r. Iz Plevne poročajo, da je reka Viza prestopila bregove in se razlila po obširni okolici mesteca Brajan. Poplava je bila tako silna, da je voda odnašala kmečke hiše. Več ljudi je utonilo. Oblasti so odpisale ljudstvu na pomoč večje oddelke vojaštva. Škoda znaša okrog 4 milijone levov.

Poljski polet preko Atlantika

Newyork, 30. junija. g. Poljska letalca Boleslav in Josip Adamowicz sta ob 8.50 popoldne srednjeevropskega časa startala v Novi Fundlandiji za direkten polet v Varšavo.

Stavke v Ameriki

Milwaukee (Viscoumsin), 30. junija. AA. Stavka na tramvajskih in avtobusnih nameščenecv še zmerom traja. Na mnogih mestih je prišlo do spopadov s policijo. Eno osebo so ubili, mnogo jih je pa ranjenih. Stvarna škoda je precejšnja.

Gramozna jama postane zlata jama

Jama, ki se je zdela primerna le za barakarsko naselje, se je izpremenila v dragocene stavbne parcele

Ljubljana, 30. junija.

Velika mestna gramozna jama za Bežigradom je bila črn madež Ljubljani in neradi smo govorili o njej. Bila je poseben teritorij v mestu, z ostro začrtanimi mejami na zunanji in tudi na znotraj. Za jama sploh nismo hoteli vedeti in najraje bi jo prekrili, da bi bile zapostavljene kolibe zaprte za zgoraj in ne le od strani. Preden so začeli poglobljati Ljubljanično v njenem zgorjem delu, so razmišljali, ali bi kazalo zasuti bežigradske gramoznice z blatom iz Ljubljane. Vendar bi ne bilo dovolj blata iz Ljubljane, saj znaša prostornina jame okrog 280.000 m³, kar znaša njena površina približno 40.000 m², globina pa 7 m.

Bežigradska gramoznica pa ne bo »zbrisanec«
in površja zemlja tako meni nič tebi nič. Jama bede se bo sčasoma modernizirala in zdaj postaja že zlata jama, kar zidajo v njej veliko osnovno šolo. Jama, ki se je zdela primerna le za barakarsko naselje, se je izpremenila v dragocene stavbne parcele. Parcele, ki na njej zidajo šolo, obsega skupaj z vrvtvi 10.000 m². Če bi računali kvadratni meter zemljišča le po 10 Din, po ceni, ki je primerna le za zemljišča na Barju, bi bila parcela vredna 100.000 Din, v resnici pa je vredna najmanj trikrat toliko. Gramoznica je torej v resnici zlata jama, zlasti, če še pomislimo, da nameravajo v njej zgraditi gimnazij in Sokoletski dom. Jama se bo torej spreminjala v šolsko četrt, sredi naseadov bodo etale mogoče moderne zgradbe, namenjene duševni in telesni vzgoji mladine. Doslej je bila jama prokletstvo zlasti otrok, odlejte pa naj postane blagoslov.

Reveščina, ki se je nasehila v jami, sicer ne bodo mogli odpraviti s tam, da se bodo morale kolibe umakniti iz gramoznice, toda zgradba moderne šole ta je vendar v zvezi s socialnimi vprašanji, ki so se odčitavala posebno izrazito v gramoznici. Otroci iz bežigradske in svetokriškega okraja bodo dobili vsaj moderno, higiensko šolo, da ne bodo več hirali v neprežrečenih, temnih učilnicah. Se zdaj, ko že grade pritličje šole, stoji v gramoznici kolibe. Trdno stoji in nadlo jih ni mnogo. Podreši kolibe, ni tako enostavno kot se zdi na prvi pogled. Če potre kolibe mestna občina, je dolžna preskrbeti ljudem drugje stanovanja, ako se že boče omadeževati z nasocialnimi dejanji. Stanovanje na ne more preskrbeti drugače, kot da ljudem postavi kolibe drugje. A tudi s tem so težave, ker ni denarja. V Mestnem logu so postavili spomlad okrog 20 kolib, kamor se je preselilo približno tretjina prebivalcev gramozne jame. In tako se zdaj dviga v gramoznici poleg kolib lepa zgradba, naprednejša in največja osnovna šola v naši banovini. No, kolibe se bodo morale umakniti tle ali prej, čeprav

te zdaj še obidejo mešani občutki, če gledaš na bežigradske gramoznice s ptiče perspektive.

Bežigradska šola je res velika zgradba, kar nam pove že to, da znaša zazidana površina (skupno s telovadnico in stanovanjskim objektom, okrog 1620 m²). Šolski prostori bodo vsi prostorni ter zračni, da bodo ustrezali sodobnim načelom v gradbenem in higijenskem pogledu. V učilnicah odpadne na posebnem zunanjem 5 m² zraka, ako je v njih največ 40 učencev. Okna učilnice so na obojni strani. Učilnice bodo dobro zračene poleti in pozimi. Zrak bo prihajal v učilnice po stenških ceveh in bo po potrebi segreti. Dobro je tudi preskrbljeno za zračenje obklev v garderobah. Garderobe bodo namenjene v hodnikih, ki so v ta namen dovolj široki, in sicer 5 m. Izdelane bodo iz mreže, da se bo obleka lahko zračila, in se bodo lahko zaklepane.

Pri šoli je prav tako važno igrišče, kot učilnica sama in tudi v tem pogledu je načrt poseben. Glavno krilo zgradbe, ki so v njej učilnice, stoji v smeri vzhod-zahod. K njemu je prizidana v sredini pravokotno telovadnica, torej v smeri sever-jug. Telovadnica deli šolsko dvorišče v dve igrišči, za dečke in deklice. Telovadnica bo tudi prostorna in zgrajena po vseh predpisih ter bo lahko za vzor vsem šolskim telovadnicam, kjer jih pač že imajo Dolga do približno 20 m, široka 12 m. V nji bo stalni šolski oder ter bo v ta namen tudi v nji garderoba za igralce.

Sredi glavnega krila, kjer je glavni vhod, so prostori za administracijo, na levi in desni se pa vrste povsem simetrično učilnice, na eni strani za dečke, na drugi za deklice. Glavno poslopje je enonadstropno z dvema kletnima etažama, ki sta zgrajeni v jami povsem nad zemljo, le od ene strani eta pa pod isto površino. Na južni strani je najnižja etaža povsem odprta (do polovice svoje višine) proti igrišču. Namenjena je namreč za izprehajališče od deževnem vremenu. Tako je poskrbljeno, da se otroci lahko razgledajo od vsakem vrstenu na svežem zraku.

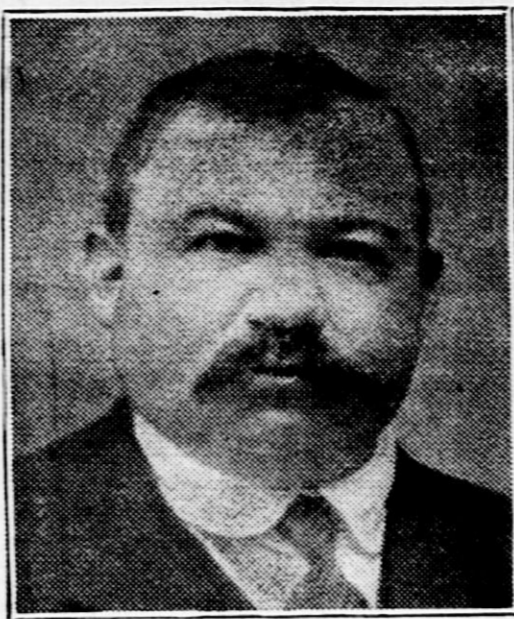
Razen treh učilnic za rokodelski pouk, gospodinjstvo šole, ženska ročna dela in dveh dvoran za risanje in pouk fizike, bo v šoli 12 učilnic. V vsaki učilnici bo lahko največ 40 učencev, v vseh jih bo torej 480. Šola se lahko razširi po potrebi za 12 razredov, načrt je temu prilagojen. Celotni stroški bodo znašali 6.500.000 Din, i. gradbeni dela in vsa ureditve ob šoli in na dvoriščih. Ako bi na še povečali šolo za 12 razredov, bi se stroški zvišali za 2.300.000 Din.

Zgradba bo kmalu pod streho, že jeseni, prihodnje leto se bo na bežigradske gramoznice spremenila v pravo šolsko četrt iz kolibarske, naše najzelošneše četrti.

Anton Cegnar

Ljubljana, 30. junija.

Pred 15 dnevi smo obhajali 70-letnico tega najpopularnejšega naprednjaka in tudi najboljšega ter najoriginalnejšega gostilničarja na vsem Sorskem polju, od tedaj je krepki mož nenadoma pričel pelati in ga je večeraj opoldne vzela možgančna kap.

Anton Cegnar je bil ugleden posestnik, trgovec, gostilničar in vinski trgovec v priznani žabnici, kjer je imel v starodavni svoji hiši od zidanem mostu sredi potoj med Skofjo Loko in Kranjem svojo gostilno, kjer so se shajali razen kmetov prav radi tudi inteligentni iz Kranja, Skofje Loke in Ljubljane, saj je bil Cegnar nenavadno inteligent, pri tem pa tudi originalno šaljiv človek ter postojak, kakor jih je malo. Pri Kozincu, kakor se po domače pravi pri hiši, so uganili marsikatero šaljivo, veselo in zabavno, še večkrat so se pa povsetovali o napredku na Sorskem polju, da je žabnica že od nekdaj najnaprednejša vas vse soseske, kamor prihaja toliko naprednih listov, kakor v marsikatero mesto. Žabnica je bila tudi v najbolj črnih časih predvsem po Cegnarjevi zaslugi napredna trdnjava, ki je slovela zaradi svoje naprednosti po vsej Sloveniji.

Cegnar se je v mladih letih izučil v Skofji Loki čevljarске obrti, vendar ga je pa gnalo iz mesta med svoje kmete, da se je kmalu preselil v rodno vas, kjer se je s svojimi prihranki lotil kmetovanja. Bil je v resnici učen kmetovalec, saj je redno čital strokovne liste in tudi knjige in je s svojimi strokovnimi nasveti in s poučnim napredni žabničarji tudi v pogledu kmetijstva, zlasti pa sadjarstva kot najznamenitejši drevesničarji danes v prvi vrsti naših umnih kmetovalcev. S svojo razsodno besedo je neomahljivo in vedno vzorno značajni naprednjak koristil vse soseski tudi v gospodarskem pogledu, saj je z največjo vnemo sodeloval pri raznih domačih združenjih in organizacijah, pri tem je bil pa seveda tudi vedno trden član Škole in najzvestejši naročnik naprednih listov, ki jih je razširjal in posojal po okolici. Svojega sina Janeza in hčerko Tončko je sicer dal študirati, vendar je pa oba obrnila grudi, da vsak na svoji domačiji gospodarita in gospodinjata v očetovem duhu ter tako po očetovem zgledu delata za napredek svoje domače vasi. Ata Kozinc je postal s svojo marljivostjo trden in daleč naokrog ugleden gospodar, vendar je pa imel tudi vedno odprto roko za vsakega, ki je bil pomoči potreben, zlasti pa za vse organizacije. Pogreb bo jutri ob 17. na žabniško pokopališče. Zaslužnemu delavcu za napredek našega podeželja časten spomin, njegovim pa naše iskreno sožalje!

Jubilej uglednega mojstra

Ljubljana, 30. junija.

Danes je minilo 70 let, odkar je bil v daljni Turingiji rojen sedanji ugledni ljubljanski krovski in leparski mojster Teodor Korn. Turinžani že od nekdaj slove za izvrstne in tudi marljive obrtnike, ki so že pred sto in sto leti prihajali tudi v naše kraje, kar nam dokazujejo še danes imena Tiringer v Kranju. Zlasti pa v Loškem gospodarstvu, saj so kot evangeličani igrali posebno vidno vlogo v naših protestantskih cerkvah. Tudi današnja jubilarja so pripeljala pota za kruhom l. 1886. v Ljubljano, kjer je vstopil v podjetje svojega strica Henrika, ki je bilo ustanovljeno že leta 1852. Še v stricovem podjetju, pred vsem pa, ko je postal samostojen mojster, je izučil tudi večino naših današnjih krovskih mojstrov, a l. 1906. je po stricu prevzel podjetje in ga še razširil z delavnico za instalacijo centralne kurjave in vodovoda, ki je zaradi svoje solidnosti kmalu za sloveko po vsej deželi. L. 1931. je svoje veliko podjetje preselil iz Slomškove ulice v svojo lastno hišo na Poljansko cesto, kjer še sedaj z vso razsodnostjo in pridnostjo vodi vsa dela.

Spretnega mojstra so kmalu jeli klicati tudi po drugih krajih Slovenije in tako je l. 1901. pripeljal iz Brežice hčerko veleposelstnika Peterkoviča Marijo za svojo ženo. Vzgojila sta šest otrok in dva sinova že pomagata očetu v podjetju, najmlajši študira tehniko na Dunaju, a hčerke so že dobro poročene in je ena soproga našega znanega izselca Ela Modična. Živel je ved-

no le za svoje podjetje in za svojo družino ter se kot tujec nikdar ni politično udeleževal, vendar je pa vedno podpiral tudi narodna društva in je s svojo radodarnostjo zlasti mnogo pomagal pri zidanju Sokolskega doma na Taboru, med največje dobrotnike ga pa prištevata evangeliška cerkvena občina. Edino razvedrio mu je lov, saj dobrodušnega poštenjaka povsod radi sprejmejo v družbo, predvsem seveda je za zlasti kot strokovnjak deloval za napredek svoje stroke ter našega obrtništvaa sploh in za zasluge na tem polju ga je odlikovala tudi naša mestna občina s tem, da ga je imenovala za ljubljanskega meščana. Zasluznemu delavcu za napredek naše obrti še mnogo zadovoljnih let!

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠIKLI — Telefon 33-87

Razkožen film iz življenja na ruskem dvoru s slavno igralko ELIZABETO BERGNER

"CARICA KATARINA"

V dopolnilo NOV ZVOCNI TEDNIK

Predstave: v soboto ob 7., in 9., v nedeljo ob 5., 7., in 9., v ponedeljek ob 7. in 9. uri zvečer

Pride! »GOSPODINA POROČNIK«

S P O R T

Važne izpremembe v nogometu

Ljubljana, 30. junija.

Večrajni zagrebški »Jutarnji list« je pričel članek, v katerem govori o važnih izpremembah v našem nogometnem sportu, ki da so bile sprejete na tokrovi seji nove uprave JNS, ki jo je imenoval minister za telesno vzgojo naroda dr. Andjelinovič. Članek je ponatisnilo tudi današnje »Jutro« in zato vsebine ne bomo ponavljali, pač pa moramo ugotoviti, da v nobenem pogledu ne odgovarja resnici. Tozadevno smo se obrnili na člana sedanjega upravnega odbora g. dr. Lapajnetca, ki je bil pri seji navzoč in nam je dal popolnoma drugačne informacije.

Zanimanje za prvo sejo novoimenovalne uprave je bilo po vsej državi ogromno. Novi odbor se je pojavil pred sejo predstavitelju g. dr. Andjelinoviču, ki mu je razložil svoje stališče in napovedal skorajšnje važne izpremembe. G. minister bo proglasil gotovo številno klubov za državni koristne in bo te klube ministrstvo podpiralo, da se bodo lahko nemotno razvijali. Govorilo se je tudi o manjših klubih, ki naq se fuzionirajo, da bodo zmoini življenja. Glede na to, da nameravajo nekateri podesavezi kmalu sklicati občne zbere, je dr. Andjelinovič izjavil, da bodo ti zbori predloženi, dokler ne bo nova uprava JNS reformirala pravil, ker pač ne gre, da bi savezna uprava delovala po novih intencijah, podesavezi pa še po dosedanjih pravilih.

Zvečer je bila v saveznih prostorih pod predsedstvom g. Filipoviča prva seja nove uprave. Glede saveznega organa »Sportista«, ki je dal na podlagi poročila dozdaj 80.000 Din deficita, se je sklenilo, da bo obseg lista zmanjšani in da bo pričelval le savezne objave. Podesavezi bodo morali svoje objave plačati. Glede sestave tehniškega odbora za določevanje državne reprezentance je bilo zatem prvo bojno glasovanje in so bili izvoljeni Miodragović, Suste in dr. Pleša. Iz blaginjskega poročila je bilo razvidno, da razpolaga savez z imovino 140.000 Din v gotovini. Dolga je bila debata o rednih sestankih uprave, ki so nekateri zunanji člani odbora predlagali, da bi imenovali namestnika, ker je nemogoče, da bi se sami redno udeleževali vseh sej. Sporazum se ni dosegel, ko so pa zračunali, da bi redno osebno prisostvovanje zunanjih članov prineslo do konca leta okoli 200.000 Din izdatkov, je bil predlog sprejet.

Za predsednika poslovnega odbora je bil določen Miodragović, za predsednika kazenskega odbora pa prof. Šuklje. Ker nekateri podesavezi ne priznavajo legaino-

sti sedanje uprave saveza, bo o tem izdalo posebna navodila ministrstvo samo. Zanimivo je, da je g. minister na proglas Beogradskega podesaveza, da ne priznava nove uprave, zahteval, da v osmih dneh izjavi preklčiće, sicer da bo proti odboru postopalo po zakonu o zaščiti države.

Izredno važen je bil sklop glede načina glasovanja in glavni skupščini, o čemer so se razgovarjali že popoldne v ministru. Poseben tričlanski odbor bo izdelal nova pravila. Minister bo z dekretom imenoval 10 do 12 klubov, ki bo vsak imel svojega zastopnika v savezni upravi. Ti ližaški klubi bodo na skupščini imeli vsak po 50 glasov, podesavezni prvakvi po 10, klubi I. razreda po 5, klubi z lastnim igriščem 2, ostali pa en glas. Glasovna pravica je neprenosljiva, kdor se skupščine ne udeleži, nima glasovalne pravice. Vsem podesavezom in večjim klubom bodo v kratkem razposlane tozadevne okrožnice, da dajo svoje mnenje in predloge glede spremembe pravil.

Polpopolnoma bo reformiran kazenski pravilnik in bo enak kazenskiemu pravu. Kazenski odbori bodo popolnoma izločeni iz podesavezov. Odbor bo sestavljen iz 4 do 5 oseb, ki niso v podesavzemnem odboru. Druga instanca bo kazenski senat pri JNS, sestavljen iz samih pravnikov. Na ta način pričakujejo, da se kaznovanje igralcev ne bo vršilo onstransko.

Sodniki bodo dobili popolno avtonomijo. Za državno prvenstvo bo določeno gotovo število sodnikov, ki se jih bo dodelovalo na italijanski način: kjer ni razporeda, odloči zreb in ostane ime izrečbanega sodnika neznanu vse do pričeta tekme. Ta način se je v Italiji izvrstno obnesel. Glede popolne ukinitvi prostih vstopnic se bo vprašalo za mnenje ZNS. Državno prvenstvo se bo igralo kot dozdaj in v 8 okluhkih, kot navaja »Jutarnji List«, spoh ni bilo govora.

Sprejeti so bili še nekateri sklepi, tihoči se našega podesaveza. Obravnaval se je protest SK Celja glede sodelovanja Rapida v podesavzemnem prvenstvu in je bilo sklenjeno, da ostane pri starem sklepu, da se Rapidu naknadno odigrane prvenstvenih tekem ne dovolj in da vse njegove dosedanje tekme črtajo iz tabele. Ker so bili na zahtevo SK Zeleničar ozima Čakovčki SK za tekme Zeleničar v Maribor, Ilirija: Zeleničar in Ilirija: Čakovčki delegirani sodniki izven sedge Sekcije ZNS Ljubljana, je savez sklenil, da nosi vse stroške sodnikov Zeleničar odnosno Čakovčki.

Stane Taufer razstavlja v Zagorju

Razstava tega talentiranega slikarja bo otvorieta jutri in ostane odprta do priložne nedelje

Zagorje, 30. junija.

Jutri bo v topliški šoli otvorenjena razstava talentiranega slikarja Staneta Tauferja. Otvorenjena bo do vključno druge nedelje ter dostopna vsak dan od 8. do 18. brezplačno.

Slikar Stane Taufer je Zagorjan, mlad talent, delaven in z ljubeznijo vdan lepi umetnosti. Svojo izredno nadarjenost je kazal že v šoli, a pozneje, ko ga je pritegnilo mesto, si je tamkaj poiskal v prvostopenjih mentorjih svoje učitelje, ki so ga uvedli v resno umetniško snovanje. V kratkem času so pokazali sadovi Koželjeve, Franceta Kralja in Goj. Kosa šole. Že pred 2 letoma je v družbi nekaterih domačih slikarjev razstavlil svoja številna dela, ki so se odlikovala s težnjo in barvitostjo ter vzbudila občo pozornost, in to ne samo v domačem kraju. Po dveh letih pa zdaj razstavlja povsem samoniklih dela v pastelu. Nad petdeset jih je, med njimi pretežno pokrajine Zasavja. Zgleda, da je dobil Jakac vzornega posnemalca s tem, da mu je stopil ob stran Stane Taufer, ne utrudno odkrivajoč lepote zasavskega sveta, ki je še tako malo znan. A le toliko, kajti umetniška stran njegovih del je seveda poglavje zase in tu hodi Taufer svoja pota. Ni namen teh vrstic, da bi postavljale kakšno dokončno sodbo o razstavljenih delih, to naj bo prihranjeno občinstvu, a eno je gotovo: stojimo pred močno umetniško osebnostjo, ki gre v strmeh vzponu najvišjim ciljem naproti.

Razumljivo, da so njegovi pasteli najzelošnjejša lirika, saj je mlademu človeku najbližja Baš to dokazuje, da je do samega sebe odkril in ne hlasta preko razvojne stopnje za različni izrazi, ki jih še ni mogel povsem doživeti. Zanimljen se sklanja nad črnim revirjem in odkriva lepote njegovega okolja. Čudi se in vedno bolj mršči čelo nad silni kontrasti: tu lepota, prelest barv in oblik, tam v sredi zasavane zagorske dol-

Stane Taufer: Bunkerji (pastel). Foto: Ami

ne pa beda, pomanjkanje, najbolj črne barve življenja. Počas kakor razmislijoč popotnik se bliža skeletnemu jedru zemlje, iz katere se je, sam rudarski otrok, rodil, da ji nekod iztrga neme krike in jih vpodobi tako, kakor jih more samo tisti, ki je od to. Prehod v temno dolino predstavljajo mračne rudniške naprave — bunkerji in »Hise ob Medijci«. Te dve stiki sta zadnji kanton te razstave. Odtod gre pot samo še med tegobe pod zemljo uklenjenih ljudi in vse kaže, da bomo dobili v doglednem času s Tauferjem upodabljavca proletarskega življenja. S solnčnih izprehodov med zasavskimi razgledi, med dnevom in nočjo, od večernih, jutranjih in nočnih refleksov, žetličih od barvitosti in čudovitno nežnega nastrojenja bo odnesel v nadaljnju ustvarjanje oni olimpijski nasmeh, ki mora prežarjati slehernu umetnino, če naj bo namenjena človeku.

Mimo pokrajinj iz Zasavja bo razstavljal pastele iz ljubljanske okolice in nekaj portretov ter študij, ki samo podčrtavajo že povedano.

Naj mu bo ta prva, samonikli razstava bodrilo na gorju po sidaki poti ustvarjanja.

AMI.

Iz Ptuja

— *Dve teki nezdaji.* Delavca Seligo Janez iz Sngovca in Skledar Janez iz Brega sta bila v tovarni tanin v Majšperku zaposlena pri sušenju ekstrakta. Nenadoma se jim je vnel aparat za sušenje, pri čemer sta zažobila težke opekline po rokah, ramenih in vratu, da so ju morali prepeljati v bolnico.

— *Poslovilni večer* priredel danes Sokol in ostala narodna društva orožniške mu majorju g. Cvetkoviću Milanu, ki odhaja na novo službeno mesto v Kranj. Poslovilni večer bo v zgornji dvorani Narodnega doma.

— *Poštna uprava v Ptuju* obvešča, da se sprejemajo vse priporočene poštna pošiljke nepretrgano od 7. do 21. ure, tako da se bodo pripravljena pisma lahko oddajala tudi od 7. do 8. ure zjutraj, od 12. do 14. ure in od 18. do 21. ure in sicer pri okencu v brzojavni dvorani. Istotam

se dobe tudi znamke za zračno pošto. Ker kom ob 2. uri zelo ugodne tudi za zračno pošto, se pripravijo občinstvu, da se poslužuje tudi te zveze.

— *Iz seje sreskega kmetijskega odbora.* V sredo je imel sreski kmetijski odbor v Ptuju svojo redno sejo pod predsedstvom g. Ignac Vrdiša, župana iz Brega. Na seji so se obravnavale vse tekoče zadeve, kakor tudi številne prošnje gojencev raznih kmetijskih šol za naklonitev podpor, za kar je bil določen večji znesek. Določile so se tudi podpore za selekcijska društva, kakor tudi prošnje za nakup plemenske živine. Odbor je sklenil prispevati k nakupu plemenskih telic v Avstriji, v katero svrho je določil znesek po Din 10.000.— Posameznim posestnikom se bo prispevalo k nakupu teh telic po Din 250 za kg.

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«

V Orijentu je in živi ljubezen

Od Maroka do kitajskega zidu se zaljubljujejo ljudje na enak način in enako izražajo ogenj svoje ljubezni

Ljubezen orijentalca je plaha in se ne vsiljuje. Evropec pravi: Orientalce ne pozna ljubezni, ker si ženo kupi. Žena je zanj isto, kar je živina. Saj je pred poroko sploh ne vidi. Kako jo more potem takem ljubiti? V orijentu ni ljubezni, pravi Evropec in zaničuje ljudi z vzhoda, ki baje nimajo srca za ženske. In prav ima. Evropec se pripelje v orijent v mehkem vozu, vidi javne hiše, vidi žene z zastrtimi obrazi, ki jih možje kupujejo, ne vidi mož, ki bi kimali svojim ženam, ne vidi žen, ki bi skrbjele za možje. Ne vidi niti ljubavnih prizorov, ne nežnosti, ne priznanja ljubezni, ne vidi solz, niti poljubov. Žene nastopajo povsod samo z zastrtimi obrazi, a možje, če jih vprašate, kako se godi njihovim ženam, morda odgovore kratko in suhoparno: »Kaj hočemo, te bestije imajo žilavo življenje.« Zato človek z evropskega zapada misli, da ljudje orijenta ne poznajo ljubezni, da so v najboljsem primeru zmožni samo nekakšne nizkote čustvenosti.

Evropec se moti. V orijentu je in živi ljubezen. Njeni izrazi so pestrejši in imajo več odtenkov, nego v Evropi in ostanejo Evropcu prikriti kakor Kaaba v Mekki. Evropec je ne more otipati, zato ji ne verjame. In Evropec tudi ne ve, da pravi vsak orijentalce, ki se pripelje v mehkem vozu brzovlaka iz Evrope, v bistvu isto: Tam na zapadu ni ljubezni, tam vlada samo nekakšna čustvenost.

Enotni predpisi za ljubezen

V orijentu veljajo enotni predpisi za ljubezen, čije simboli so vsakomur razumljivi. Od Maroka do kitajskega zidu se zaljubljujejo ljudje na enak način, ljubimkajo enako in enako izražajo ogenj svoje ljubezni. Tako se godi povsod, na ulicah in v posetih, in parkih in pri svečanostih. Vsak vidi ta znamenja ljubezni in vsak jih razume. Samo tujec, če je slučajno pričujoč, ne razume nobenega teh znamenj. Orientalčeva ljubezen se pričinja pri vodnjaku, pri vaških vodnjakih ali pri velikih šumečih vodopadih v mestih. Začenja se povsem neromantično. Vsak večer grede dekleta k vodnjaku z lončenimi posodami za vodo na ramah. Gredo same brez evnuha, niti stare ženice jih ne spremljajo. Blizu vodnjaka sede v krogu fantje, ne da bi se ozirali po mimoidočih dekletih, kramljujejo o vojni in roparskih pohodih ali pa o vsakdanjih rečeh. Dekleta počasi zajemajo vodo in počasi se vračajo od vodnjaka. Za počasno hojo imajo izgovor, saj so posode težke in do roba polne vode. Da bi se ne spodtaknile, odgrnejo obraze in sramežljivo povešajo oči.

Kako se zaljublenci spoznajo

Slučajno, res slučajno, dvigne to ali omo dekle oči in se mimogrede ozre po fantih. Fantje tega ne opazijo. Samo kadar se dekleta vračajo, se ta ali oni obrne in pogleda proti nebu. Včasih se sreča njegov pogled z dekletovim pogledom, včasih pa tudi ne. Naslednjega dne sede na njegovo mesto drugi fant in poskusi svojo srečo. Če se pogledi dveh mladih ljudi pri vodnjaku večkrat srečajo, vedo vsi, kaj pomeni to in vsi vedo, kaj bo sledilo. Fant ima potem na izbiro tri poti. Pošlje lahko stare častiljive ljudi k dekletovemu očetu, da se z njim pogode za ceno neveste, ali pa krene na rop, da naropa mnogo denarja. Če pa noče izbrati nobene teh poti in je njegova ljubezen neukrotljiva, ugrabi dekle in se požuri k vladarju dežele, da ga sprejme pod svojo zaščito, še predno ga zaloti oče ugrabljenega dekleta.

Nuditi tako zavetje, je čast za vladarja, ki mora begunce ščititi in jih skriti pod streho, dokler se je za staršev ne poleže, potem mora pa oditi k njim in zasnuti njihovo hčerko za begunca, kakor za svojega sina. Orientalci fant se pa ne odloči kar tja v en dan za tak korak. Sporazumevanje dveh zaljubljenecv s pogledi, čeprav trajaja cele mesece, ne zadostuje za to, da bi fant kaj ukrenil. To nemo sporazumevanje nadaljuje ta zaljubljenca pozneje previdno, toda na drug način. Mladina po vaseh se navzlic strogim običajem včasih sestane na obiskih, pri svečanostih in porokah. Fantje in dekleta z odkritimi obrazi sede tam ločeno, fantje v enem, dekleta pa v drugem kotu izbe.

In tu ne kramljujejo, temveč se sporazumevajo samo z očmi. Potem pride na vrsto ples. Fantje zaplešajo najprej bojni ples, potem pa vstanejo dekleta, da pokažejo svoje mikavne kretnje. Kar skoči naprej fant, da zalaga gorski ples in plešo se bliža vrsti deklet; nekaj časa pleše ob celi vrsti, slednjič se pa pokloni svoji izvoljenki, ki je bila z nemo besedo že davno njegova zaročenka. Potem se prične znameniti kavkaški ples ljubezni, ki je erotičen in ognjevit, ki izraža nežno valovanje in srdit boj, ki je nepopisen in mnogo izražajoč. Plesati ga sme samo en par, drugi pa morajo čakati, da pridejo na vrsto.

Snubitve v kavkaških gorah

Na plesu, v posetih, pri vodnjakih in pri vseh svečanostih ne smeta mlada zaljubljenca govoriti med seboj. Sicer pa itak ne potrebujeta besed, kajti kaj bi si mogla dva zaljubljenca povedati, če ju pa poslušata na tisoče uses? Zato rajje molčita, saj je dovolj znamenj, ki se z njimi lahko sporazumeta. Vročega po-

letnega dne, ko je vasica kakor izumrla, se srečata zaljubljenca na vasi, ali pa zvečer, ko že vse spi, kje na vrtu. Po cele tedne hodi zaljubljeni fant vedno ob istem času na isti samotni in skriti kraj, kjer potrpežljivo čaka dolge ure svojo izvoljenko. Prej ali slej bo že zvedela, kje jo čaka. Nekdo se mu bo že pridružila. Nekega dne pride, sede blizu njega in njun pogovor se začne. Biti mora slikovit, fant mora pripovedovati dekletu lepo pravljico ali staro zgodbo, ki je v nji namigavanje na njegovo hrepenenje. Njegove besede pa morajo zveneti povsem nedolžno, da bi nihče, ki bi slučajno prisluškoval, ne mogel zaljubljenec opravljati.

Ta pogovor je zadnja stopnja ljubimkanja. Sledi že snubitve ter mnogo zamotanih in dolgovernih obredov, kakršne zahteva orijentalca svatba. Na Kavkazu se mora najprej določiti kalym, t. j. dota, ki pa pomeni tam kupnino, katero mora plačati ženin staršem svoje neveste. Po orijentalških nazorih je otrok last staršev. Zato je treba njim plačati, da izroče tujemu človeku svojo lastnino. Višina kupnine je bila vedno zelo različna in ravnila se je deloma po premožnejših razmerah ženina, deloma pa po nevestini lepoti. Za ženina barantajo njegovi zastopniki. Odkloniti oficijelno snubitve pomeni nečuvstvo žalitev, toda oči, ki noče privoliti v možje svoje hčere, mora določiti fantastično visoko ceno, če hoče na tako korekten način odkloniti snubača.

Čim je dosežen sporazum o kupnini, se prične poročne svečanosti, ki se jih udeležijo vsa vas. Cele tedne trajajo te svečanosti, ki se jih niti nevesta, niti nevesta, niti ženin ne smeta udeležiti. Ko se približa svatba, se preseli ženin k enemu svojih prijateljev, živi osamljen v njegovih hiši, ne sprejema nikogar in sanja samo o ljubezni. Ponoči, ko nihče tega ne vidi, pač pa to vsak ve, ga obišče nevesta in ostane pri njem nekaj ur. Starši dovolijo to, da zaročenca še pred poroko spoznata, ali bosta mogla živeti skupaj in da-li bi s poroko ne storila usodne napake. Toda pri teh sestankih mora biti v sobi vsaj ena tretja oseba, ki pazi na zaljubljenca in preklene njun sestanek, če je nevarnost, da bi grešila. Tovariški zakonski stik je v kavkaških gorah neznan.

Nekaj dni pred svatbo ti sestanki prenehajo. Nevesta ima mnogo dela, mora si pripraviti balo. Bala orijentalcske žene obstoja iz denarja, oblek in nakita, ki ga daruje na poročni dan sorodnikom svojega moža. Vsak sorodnik dobi eno darilo in tudi sam mora dati nevesti darilo. Darila sorodnikov ostanejo last žene, najdragocenejša darila pa mora dobiti od svojega moža. Cena tega darila, ki se pa plača šele po poroki, se določi vnaprej in dovoljeno je tudi plačati ga v obrokih. Če ima žena svojega moža zelo rada, se lahko nekaj dni po poroki vpriči svatov temu darilu odreče. To pomeni veliko odlikovanje za moža.

Poročni obredi in poročna noč

Dan pred poroko se zaročenca ne smeta videti. Na dan poroke odvedo oboroženi ženinov prijatelji z gostim pajčolanom zastrto nevesto iz hiše njenih roditeljev. V slavnostni sobani jo pričakuje ženin, toda od stropa visi tenka zavesa, ki ju loči. Zaročenca se dotakneta z mezinici skozi zaveso in mulah začne izgovarjati predpisana vprašanja. Ko izgovori ženin svoj »da«, začne navadno ena izmed prisotnih starih ženic mrmrati nekakšno zakletev, ki naj varuje ženina pred sovražniki. Takoj po poroki se mlada zaročenca ločita, žena odide k sorodnikom, mož pa k svojim prijateljem. Poročnega rajanja se udeleži vsak zase. Po poročni gostiji odide žena v sobo kraj poročne spalnice. V tej sobi mora čakati svojega moža.

Mlademu možu ni lahko priti v poročni noči v spalnico. Pri vsakih vratih mu zastavi pot zastrta postava, ki ga ne pušči v spalnico. Vsaki mora stisniti v roko nekaj denarja, šele potem ga pusti naprej. Tudi v spalnici mora biti pripravljen na različna presenečenja. Zdrav je tu baba, ki leži na divanu in se noče ganiti, dokler ne dobi denarja, zdrav zopet tucet mačk ali kokoši, ki so jih ženinov prijatelj skrili v spalnici. Takih in podobnih šal lahko doživi mož še več.

Šele ko mož najde in odstrani vse te motilce, vstopi žena v poročno spalnico, kjer se začne najbolj zamotan in najdaljši poročni obred, namreč slačenje mlade žene. Že od pradavnih časov imajo prebivalci Kavkaza strogo določen ideal lepote, ki se nikoli ne izpremeni. Ta ideja lepote pri ženski je vitka postava, ki jo je Evropa odkrila šele v zadnjih desetletjih. Vsa sredstva, ki jih rabi evropska ženska, da doseže in održi vitko postavo, so na Kavkazu znana že od pradavnih časov. Kavkaška ženska telovadi, po več tednov sploh ne pije vode, in ne je nič sladkega, samo da se ne zredi. V nasprotju z vsemi drugimi orijentalci se ženska čisto ceni po teži. Kavkazec ljubi pri ženski v prvi vrsti ozek pas in enako široka ramena, kakor so boki.

Telo kavkaške ženske je že od mladih nog obdano od vratu do kolen s steznikom, ki se odloži samo pri kohanju. In ta steznik sme odložiti žena šele v poročni noči. To je v bistvu isto, kar so deščice na nogah Kitajke. Steznik naj

da telesu lepo obliko. Zato ostane kavkaška ženska vitka in največja pohvala, ki jo more slišati iz možkih ust, so besede: »Vitka je kakor deska.« Steznik se zavezuje sprejati. Vozli so precej komplicirani in treba je mnogo potrpežljivosti, predno so odvezani. Razvezujejo si jih ženske same, samo v poročni noči je to dolžnost moža. Žena mu ne sme pomagati, mož pa ne sme nobenega vozla prerezati z nožem.

Na mnogih krajih je še ohranjen običaj, da se vrne žena po poročni noči k svojim staršem za dve leti in samo od časa do časa sprejema svojega moža. Šele po dveh letih se prične pravo zakonsko življenje, a ta čas mora mož vsa gospodinjska dela opravljati sam. Kavkaški zakon, ki se bistveno razlikuje od evropskega zakonskega življenja, je le redko nesrečen. Zgrajen je na starih običajih in predpisih, ki računajo z vsem, kar bi moglo omajati ali uničiti zakonsko srečo. To je v popolnem nasprotju z naziranjem »povzvalcev« orijenta, ki vidijo v orijentalcem zakonu eno najnesrečnejših zakonskih zvez na svetu. Treba je namreč omeniti, da imajo orijentalci že od narave mnogo zmisla za družinsko življenje.

Temelji zakonske sreče

Prvi temelj zakonskega življenja v kavkaških gorah je: Ni treba skrbeti za to, kaj bo s taščo. Po stari tradiciji, ki se je ohranila deloma še zdaj, mož prvih 20 let zakona sploh ne sme videti matere svoje žene. Tašča ne sme prestopiti praga svojega zeta, če se pa kdaj slučajno srečata, mora takoj nadaljevati svojo pot. Tudi njeni sestanki s hčerjo niso lahki. Samo možki člani rodbine njegove žene smejo brez ovir prestopiti prag novoporočencev. In ti sorodniki so možu osebno odgovorni za to, da mu ostane žena zvesta. Če se mu žena izneveri, ne je kaznuje mož, temveč njen oče ali brat. To se smatra očitveno za njuno krivdo. Sta pač slabo vzgojila hčer, odnosno sestro in zdaj se morata osvetiti sama.

Če porodi žena sina, pride mož pod copato. Žena postane popoln gospodar svojega moža, ki se ne sme vmešavati v otrokovo vzgojo, izpolniti mora vsako ženinovo željo in brez ugovora čakati, da otroci odrastejo in postanejo njegova last. Orientalce ne kaže rad drugim, kako rad ima svojo ženo in otroke. To se smatra za neumno bahavost, ki ni dostojna moža. Zato orijentalce ne more razumeti ljubezni evropskega zapada. Ne more razumeti, kako se more mož pojaviti v javnosti s svojo ženo. Zanj je tudi nemogoče, da bi sprejemal goste skupaj z ženo. Gost pride v orijentu bodisi k možu ali ženi, nikoli pa ne k obema hkrati. Mož in žena tudi nikoli ne gresta skupaj z doma. Sploh se nerada pokažeta skupaj. Ljubezen je v orijentu zasebna in zelo delikatna zadeva, ki se v njo drugi ljudje nikakor ne smejo vmešavati. Za vsakega tretjega ljubezen dveh ljudi kratkoma ne sme obstojati.

Ugrabitev

Seveda pa tudi v orijentu ljubezen ne gre gladko. Tudi tam so zapeljivci, nesrečna ljubezen, ovire na poti v zakonski jarem, mrznja in nezvestoba. Že pri vodnjaku se rada pojavi prva grenkoba ljubezni, ko dekle ne odgovarja na vroče fantove poglede. Takemu fantu preostaja samo ena pot — dekleta mora ugrabiti, odnesti v tujo vas in ga tam posiliti. Po zakonih kavkaških gor mora potem dekle ugrabitelja vzeti za moža. Ugrabitev spada med najromantičnejše dogodke v kavkaških gorah; ravna se po gotovih zakonih in tradicijah in med ljudstvom vzbujaja napeto zanimanje.

Fant ugrabi svojo izvoljenko zvečer pred vodnjakom. Obdan s prijatelji plane na njo, ji vrže vrečo čez glavo in jo potegne k sebi. Potem začne pokati strelji — nekako iz tradicije tudi tedaj, če se nihče ne upira ugrabitvi — začne se peket konjskih kopit, včasih tudi še kratek deklčin krik. Sorodniki ugrabljenega dekleta začno ugrabitelja takoj zasledovati. Če ga dohite, lahko nekanovano ubijete njega in njegove prijatelje. Navadno se pa ugrabiteljem posreči odnesti pete v težko dostopno gorsko gnezdo, kjer prijatelji branijo dom, kamor se zateče s svojo izvoljenko. Ko se mu dekle končno vda ali ko jo posili, se morata vzeti, toda v tem primeru žena kaj lahko doseže ločitev.

Ločitev zakona in krvna osveta

Ločitev v kavkaških gorah sploh ni težka, vendar je pa redka in vedno trpi pri tem mož, kajti žena mora dobiti bogato odpravnino, čeprav pride do ločitve po njeni krivdi. Nezvestoba pa ni razlog za ločitev, temveč prej povod za krvno osveto. Najprej pade kot žrtev osvete ljubček. Zato poskrbi mož neveste žene, ker je to njegova dolžnost. Svojo ženo pa izroči njenim sorodnikom, ki jo navadno takoj zabodejo z nožem. Samo če je žena nedolžna, če je bila proti svoji volji prisiljena, je ne doleti nobena kazen. Nasilnega zapeljivca zvežejo in privlečejo pred njo, ona ga pa mor: vpriči svojega moža zabosti z nožem.

Toda ubiti ženinoga zapeljivca še ni

načrtni način smrti. Prebivalci kavkaških gor poznajo mnogo učinkovitejši način osvete, in sicer tudi ob drugih prilikah. Užaljeni mora svojega sovražnika napasti ponoči, ga ujeti, zvezati ter mu sleči hlače. Hlače obesi na vrata njegove hiše, da jih lahko vsi vidi. To se smatra za najhujšo žalitev, ki more zadeti moža. Taka žalitev se more oprati samo s krvjo. Mož, ki so mu bile tako odvzete hlače, se mora sam ubiti ali pa za vedno zapustiti svojo domovino. Pa tudi v tujini si mora izbrati tuje ime in se izogibati rojakov. Navadno pa da prednost samomoru pred izgnanstvom.

Haremov na Kavkazu ni. Mnogoženstvo je sicer po zakonu dovoljeno, v resnici je pa zelo redko. Tudi če ima mož več žen, živi vsaka v drugi hiši, večinoma tudi v drugi vasi. Zenitbene pogodbe celo določajo, da mož ne sme imeti več žen. Samo zelo bogati in že priletni možje imajo lahko po več žen, pa še to le z izrecnim dovoljenjem žene ali na njeno izrecno željo.

Danes vefilm Orijenta

K I S M E T

Razkošje Orijenta, harem, plesi, ljubezen

Zvočni kino Dvor

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

Cene Din 4.50 in 6.50

Brivčeva sreča

Brivci veselite se, morda doleti tudi vas taka sreča, kakor je brivca Gezo Simona v Budimpešti, ki govori zdaj o njem vsem mesto. Sreča ne hodi samo po gorah, temveč tudi po brivcih. Nekega dne se je zglasil pri brivcu Simonu notar z dolgimi, do ramen segajočimi lasmi in brivec je takoj skočil k njemu s škarjami, češ, da ga bo tako lepo ostrigel, da bo zadovoljen. Notar mu je pa odgovoril, da ne prihaja k njemu, da bi ga ostrigel, temveč mu hoče samo sporočiti, da je umrl neki gospod, ki se je stalno hodil k Simonu stric in brat. Brivca je ta vest potrla, kajti dotičnega gospoda je imel res rad, saj je bil dolga leta njegov stalen gost.

Šele tedaj je notar brivcu čestital, češ, da mu je dotični gospod zapustil vse premoženje. V oporoki je rečeno, da se mu je samo brivec smešljaj in bil z njim prijazen, dočim so vsi drugi prezirali na priliko, da bi mu škodovali. Brivec je sicer vedno držal britev v rokah, pa je imel mnogo več usmiljenja, kakor ljudje, ki so me drli brez noža, je zapisal starec v oporoki. Zato je zapustil vse svoje bogato premoženje brivcu pod pogojem, da sprejme brivec vest o njegovi smrti z žalostjo, predno zve za dedščino. In ker je brivca vest o dobrotnikovi smrti res potrla, je postal nenakrat bogat, ker je bil izpolnjen glavni in edini pogoj, da mu je pripadla bogata dedščina.

Smrt škotskega čudaka

Na svojem vzornem posestvu Bracklehurstu je umrl nedavno najznamenitejši mož Škotske, znani kralj konj James Jardine Patterson, star 69 let. Kot dobrovoljec se je udeležil Patterson burske vojne in izgubil je roko. Leto in dan je hodil tudi v najhujšem mrazu brez suknje, bil je velik sovražnik nikotina in alkohola, pa tudi žensk, ki se jih je dosledno izogibal. Ta stari samec iz prepričanja je nomena strogo pazil, da ni bilo pri hiši nobena poročenega posla. Na posestvu Bracklehurstu ni smela služiti nobena ženska. V službo je sprejemal samo moške srednje postave, črnih las in gladko obrbite, ki so bili robni kakor on leta 1865. Kdor je hotel nositi brke ali biti zaljubljen, je moral takoj zapustiti svojo službo. Vsi poslali so morali jesti skupaj z gospodarjem, in sicer kot glavno jed osovraženo jagnjetino.

Največji ljubljenec škotskega čudaka, psica »Dora«, je spala z gospodarjem v beli otroški postelji z mrežo. Zadržaja njegova oporoka je višek čudaštva in temeljito je razočarala sorodnike. Zapustil je nad milijon frankov šterlingov in vsakega posla se je spomnil z dvema tisočakoma. Želja, da bi bil pokopan na živalskem pokopališču, ki ga je napravil sam, da bi počival pri svojih ljubljanih »Doric«, ki naj bi jo živinozdravnik zastropil takoj po njegovi smrti, mu ni bila izpolnjena, ker oblasti tega niso dovolile. Tako počiva »Dora« na pesjem pokopališču, njen gospodar pa v rodbinski grobnici. Zanimivo je, da so se v hitu, ko je prišla smrt po največjega škotskega čudaka, ustavile vse ure v njegovem domu.

Tropične bolezni

Proti koncu preteklega stoletja so bili nekateri topli in tropični kraji skoraj neobljudeni zaradi nalezljivih bolezni, ki so v njih razsajale. V afriški krajini okrog jezera Viktorija Nyanza je kosila domačine in koloniste čudna spalna bolezen, v deželi Zulov je pa kosila bolezen nagana živino ter onemohala kmetijstvo, lov in popotovanje. Na otoku Kubi je razsajala tropična mrzlica, v močvirnatih krajih toplih in tropičnih krajih vseh delov sveta pa malarija ali zaporedna vročica, v nekaterih krajih blizu Sredozemskega morja, zlasti na otoku Malta, pa takozvana malteška mrzlica. Zdravniki niso poznali izvora te bolezni in zato tudi ne učinkovitega sredstva proti nji.

Angleško vlado je najbolj skrbela malteška mrzlica, ki je pokosila mnogo vojakov na otoku Malta, na tem važnem oporišču angleškega brodirva v Sredozemskem morju. Mnogi zdravniki so proučevali to bolezen, toda brez uspeha. Leta 1883 so poslali na Malto 28letnega vojaškega zdravnika Davida Brucea, ki ga je iz ljubezni spremljala njegova žena, da bi mu pomagala pri nevarnem in težkem proučevanju te bolezni. Že čez štiri leta je Bruce odkril povzročitelja malteške mrzlice v črevih ljudi, ki jih je ta nevarna bolezen pokosila. Nazval ga je Microbaciillus Brucella melitensis. Tega bacila je vzgojil Bruce v čistih kulturah in z njim je izzval na opicah malteško mrzlico. S tem je nepobitno dokazal, da povzročata ta bacil malteško mrzlico. Odprto je pa ostalo vprašanje, odkod pride ta bacil v človeški organizem; na to vprašanje ni bilo odgovorjeno tudi zato, ker je bil Bruce odpoklican z Malte.

Sele l. 1905 so učenjaki ugotovili da se pod vplivom tega bacila sesede kozje mleko in to je dalo Bruceu pobudo, da se je začel zanimati za zvezo med kozjim mlekom in malteško mrzlico. In dognal je, da je malteška mrzlica napadala zlasti vojake in uradnike, ki so pili kozje mleko, dočim se ujetnikov, ki kozjega mleka niso dobivali, sploh ni dotaknila. Tako je prišel Bruce do zaključka, da se širi malteška mrzlica s kozjim mlekom. Zdaj, ko se ljudje v sredozemskih krajih izgibljujejo mleka, je malteška mrzlica sploh izginila.

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, gnoloba v črevesu, žolčan okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blede barva obraza izginejo često po večkratni uporabi naravne »Franz Josefov« grenčice s tem, da jo izpijemo kozarec, preden ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »Franz Josefov« vodo toplo pripraviti kot v te namene služee domače zdravilo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Radioprogram

- Nedelja, 1. julija.
- 8.15: Poročila. 8.30: Gimnastika (Puštišek Ivo). 9.00: Plošče. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 9.45: Iz življenja bakterij (dr. Bonač). 10.15: Mednarodni zadrujni dan (dr. Fr. Veber). 11.00: Operne arije s spremljevanjem Radijskega orkestra, poje Stjepan Marčec. 12.00: Čas, razni odločki iz raznih operet (plošče). 16.00: Kmetijska posvetovalnica (ing. Sadar). 16.30: Koncert moškega okteta Šterbenca. Vmes Radijski orkester. 20.00: Emil Kralj; Don Pietro Casuo. 20.45: Koncert pevskega zbora pravoslavne kapele v Ljub. 21.20: Radijski orkester. 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.
- Ponedeljek, 2. julija.
- 12.45: Reproduc. koncert havajskih kitar. 12.45: Poročila. 13.00: Čas, pariška godba republikanske garde igra (plošče). 18.00: Pisma (Pauer Leopold). 18.30: Pasmensko vprašanje malih živali (Krištof Franc). 19.00: Moderna španska glasba reproduc. glasba. 19.30: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna). 20.00: Operetni večer gđ. Ivica Cankarjeve. Vmes Radijski orkester. 21.15: Fantje na vasi. 22.00: Čas, poročila. 22.15: Valčkova ura (plošče).
- Torek, 3. julija.
- 12.15: Završaj nam, cigan! (reproduc. koncert ciganskih kapele). 12.45: Poročila. 13.00: Čas, plesi (koncertne priredbe v reproduc. gl.). 18.00: Otroški kotichek (Gornikove lutke). 18.30: Rahlno pesmi mi zvenijo (reproduc. podoknice). 19.00: Sokolstvo: Dolžnost Sokola glede na drž. vzgojo (M. Ambrožič). 19.30: Postanek, razvoj in propad janičarjev (R. Dostal). 20.00: Vijolični koncert Tarasa Poljanca. 20.45: Mandolinistični kvartet. 21.15: Radijski orkester. 22.00: Čas, poročila. 22.30: Angleške plošče.
- Sreda, 4. julija.
- 12.15: Operni zbori v reproduc. glasbi. 12.45: Poročila. 13.00: Čas, orkester Paula Godwynna igra (plošče). 18.00: Radijski kvintet. 18.30: O verstvih (Fr. Terzaglav). 19.00: Radijski orkester. — 19.30: Literarna ura: Revijalni pregled (Anton Podbevšek). 20.00: Klavirski koncert ge. Rusy s spremljevanjem Radijskega orkestra. 21.30: Radijski orkester. 22.00: Čas, poročila. 22.15: Vokalni jazz-ansambli (plošče).
- Četrtek, 5. julija.
- 12.15: Slovenec, Srb, Hrvat, za vedno brat in brat (reproduc. koncert vojaških godb). 12.45: Poročila. 13.00: Čas, pesmi iz naših krajev (reproduc. vokalni koncert). 18.00: Kresovanje v gor. planinah (Josip Vandot). 18.30: Radijski orkester. 19.00: Plošče po željah. 19.30: Filozofsko pred. (dr. Veber). 20.00: Prenos iz Beograda. 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.
- Petek, 5. julija.
- 12.15: Florent Schmid: La Tragedie de Salome. 12.45: Poročila. 13.00: Čas, šramel kvartet v reproduc. glasbi. 18.00: Radijski orkester. 18.30: Izleti za nedeljo (društvo Krka). 19.00: Radijski orkester. 19.30: O potrebi akavizma (Pavel Kumaver). 20.00: Prenos iz Zagreba. 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.
- Sobota, 6. julija.
- 12.15: Reproduc. koncert glasbenih slik. 12.45: Poročila. 13.00: Čas, harmonika pri nas in drugod (plošče). 18.00: Slovenske narodne v reproduc. glasbi. 18.30: Interview z napovedovalcem. 19.00: Primorska ura: Tržaške narodne. 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug). 20.00: Vokalni koncert gđ. Angele Megle. Vmes citre solo, g. Mezgollits. 21.00: Radijski orkester. 22.00: Čas, poročila, lahka glasba (plošče).
- Izpred sodišča.
- Državni tožilec govori... »med drugim naj omenim, da sem videl sam, pa tudi druge ugodne priče so videli obtožena na krajih, kamor bi pošten človek ne stopil.«

Ponson du Terrail: 58 Lepa židovka

Roman. — Požuriti se morava. — Zakaj? — Ker pride markiza. — Saj res. — Upam, da niste pozabili, kakšne namene imamo. — Seveda ne. Imava pa še dobro uro časa. Markiza pride na sestanek šele po polnoči. — Ko se je markiz vrnil ponoči domov, je pozabil zakuriti v peč, kjer je bilo že vse pripravljeno. Coarasso in Clodionu ni bilo težko priti do označene plošče. Coarasse je pritisnil na gumb, plošča se je zasukala na svojih nevidnih tečajih in pojavila se je vdolbina, močno podobna peči. V vdolbini je bilo 20 vrečic zlata. — Po mojem mnenju je treba vse to spraviti na varno, predno pride markiza, — je dejal Coarasse. — Prav praviš, — je pritrdil Clodion. — Toda to pomeni najmanj štiri poti. — Saj imava dovolj časa. — Dobro. Kaj pa če srečava seržanta? — On je pri svoji ljubic. Saj ste videli, da je prišla sem tik pred nama. — Da, toda še ena ovira je. — Kakšna? — Kam spraviva zlato? — Pozabil sem vam povedati, da stoji na vogalu ulice voziček, ki ga je nama dala gospodična de Saint-Hermine. — Če je tako, je pa vse v redu. — Torej je brž na delo. — Začela sta odnašati zlato. Sezula sta se, da bi se njimi koraki na stopnicah ne slišali. — Seržant je bil zaklenil s svojo ljubico v svojo sobo. Vojaki niso hodili na vrt, ležali so v sobi, kamor se je prišlo z dvorišča. Prvič sta odnesla Coarasse in Clodion po dve vrečici zlata. To je bilo štirikrat stotisoč frankov. — Na vozičku, ki je bil vanj vprežen krepak oasel, je sedela spretno preoblečena in maskirana gospodična de Saint-Hermine. — Gospodična, — je dejal Coarasse, — zdaj nimamo časa za pogovore, ker je vsaka minuta draga. — Sicer je pa bilo dekle samo preveč razburjeno, da bi zahtevalo pojasnila. Ko je zaslišala žvenket zlata, so ji solze zalile oči. — Moj oče! — je zašepetala, — končno bo osvobođen! — Od stopnišča do ulice je bilo komaj dvajset korakov in čez pol ure je bilo vseh dvajset vrečic na vozičku. — Potem je prišlo dekle Coarassa za roko, rekoč: — Gospod, moje besedo imate. Ti-

stega dne, ko pride moj oče iz jebe, postanem vaša žena. — Gospodična, — je odgovoril Coarasse, — poželite, kar se da, naju pa pustite, da se vrneva v palačo. — Po kaj pa? — Obvezati morava nesrečnega kapitana, ki je nevarno ranjen. — Torej ni mrtev? — K sreči ne. — Pogrnala je oslička in kmalu je izginil voziček za vogalom. Clodion je ogrnil kapitanov plašč, rekoč: — Tu počakam, da se vrnete. — Jaz se pa vrnem v palačo, — je odgovoril grof Coarasse. Clodion je ostal pri priprtih vratih. Zdal pa zdaj je pogledal na ulico, kjer ni bilo žive duše. — Končno, ko je odbila ura polnoč, se je pojavila na vogalu senca. Bila je ženska postava, hiteča proti vrtu. Clodion se je zavil v plašč in zavilah ovratnik. Ženska se je približala vratom in dvakrat rahlo potrkała na nje. Clodion je odprl, prijel žensko za roko in ji zašepetal: — Pojdiva, madame, kapitan vas pričakuje. — Zenska je bila tako dobro maskirana, da bi je tudi pri belem dnevu ne mogel spoznati. Močala je in se pustila odvesti v palačo. — Molče sta prišla čez vrt do stranski stopnic in kmalu sta bila pred kapitanovo sobo. Clodion je odprl vrata. V sobi je sedel za mizo mož, obrnjen s hrbtom proti vratom. Markiza je vstopila brez strahu. — Clodion je zaprl vrata za seboj. Ta čas se je pri mizi sedeci mož obrnil. Markiza je prestrašeno odskočila in že je hotela poklicati na pomoč, ko ji je Clodion nastavljal meč na grlo. — Samo besedi, pa vas ubijem, — je dejal hladno. — Gospa, snoči sem bil na vašem zborovanju v dvoredu d'Amour, — je pripomnil Coarasse. — Jaz in moj prijatelj tu sva dva izmed onih štirih Gaskoncev. — Markiza se je pri teh besedah prestrašeno opotekla, da jo je moral Clodion prestreči v svoje naročje. XXXII. UJETNICA — Kaj bi radi od mene? — je zajecjajala markiza končno z drhtečim glasom. — Kje je kapitan? — Gospa markiza, — je odgovoril Coarasse, — kapitan je vam pisal nočoj pismo. Evo, tu je. — Vzel je popisan list papirja, ki je še vedno ležal na mizi in ga podal markizu de Beausejour. — Markiza je bila hladnokrvna ženska in nikoli ni povsem izgubila glave. Kaj ji hočeta ta dva moža? Tega ni vedela, bilo ji je pa jasno, da se je zjela v spretno nastavljen past. Vzela je pismo, stopila z njim k mizi in ga začela pri svitu sveče čitati.

Clodion je stal za njo in če bi bila kriknila, bi jo bil zabodel. — Ko je markiza prečitala pismo, se je mimno ozrla na Coarassa, rekoč: — To pismo ni končano. — Zalibog, madame. — Zakaj pa ni končano? — Ker je doletela kapitana nezgod. — Kaj se mu je pripetilo. — Umrl je. — Markiza bi bila kriknila, da ji ni zadrževal glasu v grlu Clodionov meč. Tisti hip se je začelo za vrati zamolklo stokanje. — Zdi se mi, da sem se zmotil, — je dejal Coarasse. — In odprl je na stečaj vratca sobice, kamor sta bila s Clodionom odnesla težko ranjenega markiza de Beauverger. — Markiz se je bil zdrnil iz dolge omedlevice in poskusil je vstati. — Pazite na markizo, dragi prijatelji, — je dejal Coarasse Clodionu, — in če bi hotela pobegniti ah kričati, jo kar ubijte. — Sam je pa odšel k markizu. — Gospod kapitan, — mu je dejal, — veseli me, da niste umrli. Ali vam smem obvezati rano? — Markizu je zaigral na bledih ustnicah smehljaj. — Najbrž bom čez pičlo uro že mrtev, — je odgovoril, — vendar mi pa lahko storite zadnje uslugo s tem, da mi daste piti. V grlu čutim žerjavico. — Na mizi je stal vrč vode in kozarac. Coarasse je natočil vode in jo ponudil kapitanu, ki jo je v dušku izpil. — Potem je opazil kapitan markizo de Beausejour, ki ga je blede in drhteč po vsem telesu gledala z izbuljenimi očmi. — Ah markiza, — je dejal in se trpko nasmehnil, — niste storili prav, da ste prišli sem, toda smilite se mi samo napoli. — Njegov smehljaj se je ta čas izpremenil v zaničljiv izraz. — No, vidite madame, — je dejal grof de Coarasse, — s tem vam markiz de Beauverger sam potrjuje, da je vam to pismo pisal... ne hubi va več. — Markiz se je sesedel na divan. — Dajte mi še vode, — je zašepetal. — Coarasse mu je takoj postregel še z enim kozarcem vode in pripomnil: — Sedaj mi pa dovolite sporočiti gospej markizi najine pogoje. — Markiza se je zaničljivo nasmehnila. — Bila sta morila, — je vzključila, — zdaj pa vidim, da sta poleg tega še razbojnika. — Kaj pa govorite, madame! — Koliko zahtevate za mojo svobodo? — Zopet se motite, madame, — je dejal Coarasse mirno. — Zdaj ne gre za vaš denar, temveč za vaše življenje. — Coarasse je potegnil iz žepa uro. — Pet minut imate časa.

Sokolstvo

Lepe prireditve sokolske župe Kranj

Proslava 30-letnice Sokolskega društva Jesenice, zlet sokolske župe Kranj v Kranju, združen s župnimi tekmami ter proslavo 25-letnice obtoja sok. društva Bled s razvrtjem članskega prepورا, vse te prireditve, ki so se vršile tri zaporedne sobote in nedelje, so bile trde preizkušnje za pripravnike in voditelje gorenjskega sokolstva. Vse tri prireditve so v vsakem oziru lepo uspele in pokazale splošen kvalitativen napredek v vseh telovadnih kategorijah. Osobito župne tekme članstva in naraščaja v Kranju so pokazale večk napredek tako v številnem kakor tudi v kakovostnem oziru, saj je tekmovalo 320 tekmovalcev in tekmovalke, to je število, ki ga zdaleka ne doseže kaka župa in tudi nekateri tekmovalci so pokazali tako stopnjo izvežbanosti, kot še pri nobeni dosedanji tekmi, kar jih je kdaj priredila sokolska župa Kranj. Komaj so se dovršile letošnje župne tekme članstva in naraščaja na orodju, v proseh vajah ter v nekaterih lahkoatletskih disciplinah, že je župni tehnični odbor razpisal tekmo članov in članic, ki se bo vršila dne 7. in 8. septembra na Jesenicah. Z razpisom teh tekem je župni tehnični odbor telovadcem in telovadkam vseh v župi včlanjenih društev predpisal nekatere pogoje sodobne lahke atletike, ki so za harmoničen razvoj telesa priporočljive in koristne. Razpis župnih telovadnih tekem je naslednji: Člani: I. Tekma vrst in posameznikov v šestorboju; II. Tekma v posameznih lahkoatletskih panogah; III. Tekma društvenih vrst v štafetnem teku; IV. Tekma družtev v odbojki. Tekma vrst in posameznikov v šestorboju obsega: 1. skok v daljino, 2. skok v višino, 3. metanje diska, 4. suvanje krogle, 5. tek na 100 m, 6. proste vaje. Tekma posameznikov v posebnih panogah obsega naslednje discipline: 1. skok v daljino, 2. skok v višino, 3. troskok, 4. skok v višino ob palici, 5. met diska, 6. metanje kopja, 7. metanje granate, 8. suvanje krogle, 9. tek na 100 m, 10. tek na 200 m, 11. tek čez zapreke 110 m, 12. plezanje na hitrost, 13. plavanje 50 m poljuben način. Članice: I. Tekma vrst in posameznic v šestorboju; II. Tekma posameznic v posameznih lahkoatletskih panogah; III. Tekma društvenih vrst v štafetnem teku 4x75 m. Tekma vrst in posameznic v šestorboju obsega: 1. proste vaje, 2. tek na 60 m, 3. tek s zaprekami 80 m, 4. skok v višino, 5. skok v daljino, 6. metanje žoge. Tekme posameznic v posameznih disciplinah: 1. met diska 1 kg, 2. met kopja 600 gr, 3. suvanje krogle 4 kg, 4. plavanje 50 m poljuben način. Tekme društev v odbojki se vrše 12. 8. t. l. v Radovljici. Župa praznuje letos 25. letnico obstoja. Župna uprava in tehnično vodstvo sta že napravila načrt za prireditve večjega obsega v župnem jubilejnem letu in bo uprava izdala posebno spomenico, v kateri bodo objavljene najvažnejši dogodki v župi v teku 25 let. Članke za spomenico bodo prispevali člani sedanje uprave in tehničnega vodstva in bivši sokolski voditelji, ki

Proslava 25 letnice viškega Sokola

Poročali smo že, da proslavi viški Sokol v začetku julija na najsvetanejši način 25-letnico svojega obstoja. Pred 25 let v času najhujših narodnostnih bojov je bil ustanovljen viški Sokol, ki se je skromnih početkov razvil v močno sokolsko družino, ki danes združuje nad 500 pripadnikov. S ponosom lahko gleda ustanovitelj viškega Sokola na delo, ki ga je v 25 letih. Mnogo težkih ur in premostitvij ovir je moral viški Sokol prestati, toda krepka in odločna volja zmagali vedno. Sokol ni klonil, marveč vztrajno prijel za delo in uspehi niso ostali. Ko je bil leta 1919 Sokol takorek na cesti, ker so mu nasprotniki hoteli vzeti šolsko telovadnico, je takoj prisilil Sokolu na pomoč krepka četa zavrnjenih članov, ki so ustanovili Društvo zgradbo Sokolskega doma, kupili hišo pošti in tamkaj postavili leta 1920 Sokolski dom — žarišče prave jugoslovenske sokolske misli. Sokol je imel svoj dom, kjer je lahko neovirano delal. Skratka, vseh 25 letih je Sokol pokazal nad uspešno delovanje in sadove tega dela pokazal v sokolskem tednu od 1. do 8. julija t. l. Uprava Sokola Vič je sestavila za jubilejne svečanosti naslednji spored: v nedeljo 1. julija ob 11. dop. poklonitev bla. gopokojnim bratom in sestram na viškem pokopališču, ob pol 2l. na letnem telovadničnem slavstvenem gledališkem predstavi »Tugomer«. Od 2. do 4. julija društvene tekme ob 18. na letnem telovadnici. V četrtek, 5. julija ob pol 2l. telovadna akademija, pri kateri nastopi tudi naraščaja žezdnega oddelka. V soboto 7. julija ob 2l. bakljada po viški občini. V nedeljo, 8. julija: ob 10. skušnjava na letnem telovadnici, ob pol 14. zbor sokolstva, vojske in narodnih noš pred Mestnim domom, nato povorka na Vič, kjer bo sprejem v Rožni dolini, ob pol 15. pred Sokolskim domom razvrtje naraščajškega prepورا, ki mu kumuje Nj. Vis. prestolonaslednik Peter, ob pol 16. koncert godbe Sokola I. ob 16. telovadni nastop, kjer nastopijo vsi telovadni oddelki, jezdnji odsek in vojska, po nastopu narodna veselica. Opozorjamo ponovno na jubilejne svečanosti ter vabimo k obilnemu posebu. Bratska društva prosimo, da se udeležijo slavstvi in slavstvenih krojnih s članskimi in naraščajskimi prepori; narodne moše dobrodošle. — Dramski odsek viškega Sokola ponovno vladno vabi vse sokolstvo in celotno občinstvo, da pohiti jutri zvečer ob pol 2l. na letno telovadnico ob Glineah, kjer se vprizori v proslavo 25-letnice viškega Sokola izvira tragedija »Tugomer«. Pri predstavi sodeluje nad 70 oseb. Bajna razsvetljava in krasna scenarija ter izvrstno pripravljena igra bodo nudili izreden užitek. Ljubljancema opozorjamo, da se ustavlja tramvaj tik letnega telovadnišča. Jutri vsi na Vič! Zdravo!

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, Ljubljana, Karlovska 4. — Znižane cene. — Največja izbira. — Ceniki franko.

SPEDICIJA TURK LJUBLJANA prevzema PREVAZANJE OCARINJENJE vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. Telefon interurban 24-59. Vilharjeva c. 53. (nasproti nove carinarnice) vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili. Telefon interurban 21-57. Masarykova c. 9. (nasproti tovarnega kolodvora)

NOVA HISA Z VETOM naprodaj. — Tezno - Maribor, Krekova 4. 2189

PRENOSILICE Z GOSTILNO s hišo v Zagrebu prodam za 625.000 Din. — Poslovnica Pavleković, Zagreb, Ilca 144.

LEPO POSESTVO blizu Laškega naprodaj. — Pojasnila: Haas, Laško.

SLUŽBE RAZNASALEC KRUHA dobi službo. — Noč, Javornik št. 194, Gorenjsko.

RAZNO Ia ČAJNO MASLO dnevno sveže, razpošilja Rajner, Noršinci, Ljutomer. 2188

SODAVIČARSKO OBRT odda Drnovšek, Raka.

LETOVIŠČARJI! V Ljubnem na Gorenjskem — sprejemem preko počitnic sohdnega samca.

NUDIMO VAM za majhen denar dobra oblačila. A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 14. 6/T

SPALNICE iz orehove korenine, moderne, pleškane in kuhinjske oprave ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Ljubljana, Komenskega ulica 34. 46/T

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ Ljubljana, Gajeva 9 — odda dvoje dvosobnih stanovanj (praznih, brez kuhinje) s razgledom na Beethovno ulico. Centrum mesta. Modern komfort. 2180

Halo! Kam pa jutri (v nedeljo) 1. julija? NA VETNO VESELIKO Z GODOBNO IN PLESOM

v gostilno »PRI JERICI« v Prešernovo ulico 9. — Pričetek ob 4. uri popoldne, konec ob 3. uri jutraj. — Točila se bodo prvovrstna štajerska vina in vedno sveže dvojno marčno zagrebško pivu. Gorka in mrzija jedila vedno na razpolago. — K obilni udeležbi vabi gostilničar JERICI ŽIGORČ. — V službu stabelega vremena se vrši veselica prihodnjo nedeljo. 2192

Za slabokrvne in oslabele je najboljšje sredstvo

JADEANSKA KAPLJICA kri in moč tvorice vino. Steklenica Din 17.- — Zelaga: M. Ravbar, Ljubljana, Stari trg št. 19. 45/T

NAJČENEJŠA KURJAVA iz suhih bukovih kratko rezanih odpadkov od šage. Dostavlja tudi na dom. — Ivan Šiška, tovarna parketov, Metelkova ulica št. 4. Telefon 2244. 2184

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel staroznano

GOSTILNO »PRI PANJU« v Vegovi ulici 10. — Točil bom prvovrstna doljenjska in štajerska vina, katera naročam direktno pri vinogradnikih. Danes otvoritveni koncert. — Se priporoča Tone Huč, gostilničar 2191

Tudi Vaša obleka bo kakor nova. Jos. Reich LJUBLJANA, Poljanski nasip št. 4-6 Pralnica — svetilnicarica

PRIPOROČA SE KOPALISČE IN LETOVIŠČE ŠORLI, Gorenja vas, Poljanska dolina. 43/T

UDOBNO LETOVIŠČE nudil Višnja gora. Priporoča se Gostilna pri kolodvoru, Višnja gora.

MUZIKA klavirji, pianini — Ljubljana, Sv. Petra cesta 40 — se je preselila v Knaflijevo ulico št. 4. — ter se za nadaljnja naročila priporoča. 8/T

ZA POLETJE fresko, kamgarn, platnene obleke in vsa druga krojaška dela izdelava hitro, točno in po modernih fazonah MODNI ATELJEJ

J. JELOVŠEK Ljubljana, Kongresni trg 8-I (poleg kina Matice) 2149

ZAVEŠE vam najlepše napravi po izbiri blaga specialni oddelek za zaveševanje — BUD. SEVEK, Ljubljana, Marjiti trg 2. — Kdor kupi blago pri meni, mu jih izgotovim brezplačno! 36/T

PO 50 PARA ENTLANJE izdelovalnica perila, vezenje zaveševanja, monogramov, ažuřja, gumbric itd. — »Julijana«, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12 (poleg Slamiča), Vošnjakova št. 2. 25/T

OGLAŠUJTE v naših oglasih v »Slovenskem Narodu« vetja vsaka beseda 50 para, davek Din 2.-. Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.-, davek Din 2.-. Mali oglasi se plačujejo takoj; po pošti lahko v znakmah. — Za odgovore malih oglasov treba priložiti znakmo

PRODAMI VLOGO Zadrzne gosp. banke, na 91.000 Din prodam proti gotovini. — Ponudbe: Oder, Zagreb, Vlaška ulica 125.

LUKSUZNI AVTO »Fiat« naprodaj. — Pojasnila: Haas, Laško.

STANOVANJA IŠČEM STANOVANJE za takoj, dvo- ali trisobno, svetlo in zravno, v ali blizu centra, s kopalnico in ostalim komfortom. Biti mora čisto in v novejši zgradbi. — Ponudbe s navedbo prostorov in cene na upravo »Slov. Narod« pod št. 9 »Takoj na razpolago.

NEPREMISLNE ZASTONJ! V sredini trga Trbovelj naprodaj hiša z restavracijo in delkateso — vse v najlepšem stanju. Zraven je lep zelenjadni in cvetlični vrt. Potrebno 50 tisoč dinarjev, drugo hipoteka. — Pojasnila daje Miloš Rožin, Trbovlje. 2185